

An interesting case is the Slavonic word-forming suffix *-ik*, which appears in Lithuanian borrowings both as *-i.kas* (*zvanī.kas* “bell”), in older borrowings, and as *-i.kas*, (*paldiēni.kas* “Monday”).

Another important result of Kardelis’ work confirms for Lithuanian dialectology what Urbūtis had already shown for the old Lithuanian literary writings (see: *Blt XXVII*, 1992, 4–14): many Slavonic borrowings, which were thought to be Polonisms, are in fact Belarusisms. This is evident from the glossary (pages 170 to 195) in Kardelis’ book. The prestige of the Polish language has always been very high in the Polish-Lithuanian Commonwealth. Such prestige made the Lithuanian linguistic community receptive to Slavonic borrowings. It is not surprising that these borrowings came more from Belarusian dialects than from Polish: Lithuanian and Belarusian dialects are in long-standing contacts (not far from Liūkmenys, in Adučiškis, both dialects are spoken). The prestige of the Polish language has opened the way to the Belarusian influence in Lithuanian, and the Belarusian dialects acted as a substitute for the far-away Polish.

Francesco Zamblera

Zigmas Zinkevičius, Krikščionybės ištakos Lietuvoje: Rytų krikščionybė vardyno duomenimis, Vilnius, Katalikų akademijos leidykla, 2005, 112 p.

„Kalba prityrusiam kalbininkui yra tikras istorijos šaltinis, nes šių dienų kalboje atspindi praeitasis žmogaus gyvenimas, visa jo senovė“ – tokiais Kazimiero Būgos (1961, 728) žodžiais galima apibūdinti Zigmo Zinkevičiaus ikikatalikiškų laikų baltų ir slavų kultūrų sankirtų tyrimą remiantis lietuvių vardu. Pats Būga aiščių ir slavų praeities pėdsakų ieškojo daugiau nagrinėdamas tikrinius vietų vardus, tuo tarpu Būgos raštų sudarytojas Zinkevičius baltų ir slavų santykiams aptarti pasirinko kartu su Rytų krikščionybėje gautus vardus bei jų kilmės pavardes, taip pat su šios kilmės asmenvardžiais siejamus vandenvardžius ir gyvenamųjų vietų vardus.

Nuo Būgos laikų žinoma (p. 7–11)¹, kad Lietuvoje pirmieji krikščionybės platintojai buvę rytiniai kaimynai, dabartiniai gudų protėviai, iš kurių lietuviai yra perėmę nemažai religinių terminų iki oficialaus (1387 m.) krikšto. Kadangi vardyne užkonservuojama daug archajiškų kalbos faktų, todėl teoriškai tokio paties senumo skolinių kaip religiniai terminai lietuvių tikrinėje leksikoje turėtų būti dar daugiau nei apeliatyvinėje, nes tautos nuo seno gyveno kaimynystėje. Minčių, kad lietuviai turėjo iš rytų slavų skolinių vardų, yra pareikšta ir anksčiau (žr. *Saly 1983*, 33), tik tokių vardų nebūta daug (*Dumčius 1958*, 128)² ir jie nesudarė pamato vėlesnei krikščioniško vardino raidai (*LVKŽ 27*). Buvo labiau remiama nuomonė, kad krikščioniški vardai į Lietuvą atėjo kartu su krikštu iš lenkų kalbos³, iš kurios juos gavo ir rytų slavai. Teigta, kad iš rytų slavų vardai į lietuvių kalbą pateko tik pačioje krikščionybės pradžioje (*Dumčius 1958*, 119). Turėdamas prieš akis šiuos faktus Zinkevičius pabandė inventorizuoti visus iki krikšto gautus asmenvardžius ir ištirti jų paveldą lietuvių tikrinėje leksikoje. Jis pastebėjo, kad prigijusių ir išlikusių šiuo laiku gautų vardų yra gerokai daugiau nei to paties senumo minėtų apeliatyvų. Bet prie šios išvados buvo prieita palažiu.

Pirmiausia paanalizavęs XVII a. pradžios Vilniaus miesto antroponimus Zinkevičius nustatė, kad tarp jų yra ne tik Vakarų, bet ir Rytų

¹ Čia ir toliau skliaustuose nurodomi aptariamų Zinkevičiaus knygos puslapiai.

² Pagal *Dumčius (1958, 128–130)* iš rytų slavų yra patekę šie onimai: *Kīpras, Grigālius, Antānas, Klīmas, Danīla, Mikāulas, Samuīlis, Sidarāvičius, Tiškus, Apanāvičius, Ivōnas, Jūrka, Trīponas, Vosīlius, Rapailiōnis, Kvēdaras, Umbrāsas, Ambrāsas*.

³ Beje, asmenvardžių, iš Rytų lietuvių gautų iki krikšto, nurodo ir Jonu Dumčiumi dažniausiai besiremiantis Aleksandras Vagnas, teigęs, kad vardai *Motiėjus* (1974, 101; 1982, 80), *Póvilas* (1980, 67; 1982, 94), *Vosīlius* (1982, 27) Lietuvą yra pasiekę dar iki XIV a., o pvz., vardai *Pētras* (1977, 58; 1982, 88), *Ambraziėjus* (1977, 75; 1982, 90–91) į Lietuvą galėjo patekti ir per lenkus, ir per rytų slavus – baltarusius, rusus.